

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. XVII. Sufficit Missam finitri in aurora, & ante meridiem esse
inceptam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Sect. 5. De solem. Missa Sacrificii cerev. Concl. 17. 519

reservare cognitionem causæ, ut neminem absque sua concessione permittant bis eodem die celebrare.

Sed quo jure? Non invenio. Sanè, ut superius dixi, ubi jus commune facultatem concedit, ab alio expectanda nequaquam est. Porro cap. *Consulisti* expressis verbis excipitur casus necessitatis; quod autem ille pendeat à judicio Episcopi, & non cujuscumque hominis prudentis, facilius dicitur, quam probetur. Si ergo quidpiam Episcopo præ cæteris competit in hoc negotio, id erit, dispensare in lege Pontificis, ubi & quando justa ratio id exigit, adeoque suâ auctoritate supplere insufficientiam necessitatis per se excusantis. Interim attendenda est consuetudo loci, in quo moramur, saltem ad evitandum scandalum. Neque hinc tantum, sed etiam in hora diei, quâ liceat, vel non liceat Missam inchoare. Et si quæris quæ sit ista hora? Respondeo:

CONCLUSIO XVII.

Sufficit Missam finiri in aurora, & ante meridiem esse inceptam.

Intelligitur Conclusio absque privilegio, de quo infra. Probat ex communi usu Ecclesiæ, conformi Rubricis Missalis Romani cap. 15. in principio: *Missæ privata* (de illa loquimur) *saltem post Matutinum & Laudes quæcumque horâ ab aurora usque ad meridiem dici potest.* Ideo Decretum Telephori Papæ, relatum can. *Noctæ sanctæ* 48. de Consec. dist. 1. ubi dicitur: *Reliquis vero temporibus (præter noctem sanctam Nativitatis) Missarum celebrationes, ante horam diei tertiam minime sunt celebranda; satis est revocatum, saltem consuetudine, tam quoad solemnes, quàm quoad privatas Missas.*

Quæris à me quid per auroram intelligant, communiter Doctores? Respondeo non ortum solis, sed primam ejus irradiationem in nostro hemisphærio, quæ ad summum, juxta Lugonem disp. 20. n. 31. præcedit ortum solis per duas horas & quadrantem, scilicet in mense Junio, ad minus per sesquihoram, excepto Martio, in quo solum præcedit per horam & quadrantem. Meridiem autem accipiunt pro hora duodecima.

Porro hi termini non mathematicè, sed moraliter perpendendi sunt, ut scilicet per auroram intelligatur tertia, vel dimidia pars horæ ante primam lucem, ita ut ille terminus excuset non solum à culpa mortali, sed etiam à culpa veniali: non enim excusat propter parvitatem materiæ, sed quia quod intrâ termi-

num illum sit, reverà sit intrâ debitum terminum & tempus obligationis. Ita Lugo disp. 20. n. 37. quod videtur probabile.

Notat autem ibidem, hunc ipsum terminum moralem, non eodem modo assignari in aurora, ac in meridie, sed in hoc cum majori latitudine. Unde (inquit n. 38.) aliqui dicunt posse tertiâ parte horæ post meridiem inchoari Missam; alii extendunt ad semihoram; alii ad tres quadrantem; alii ad horam non integram. Auctores videri possunt apud Dianam Tractat. de *Diana*. Celeb. Miss. resol. 34. Hæc ille.

Vidi Auctores, & ad clariorem intelligentiam excipio singulorum verba. Prima itaque sententia est Azorij p. 1. lib. 10. c. 25. q. 6. ubi sic ait: Meo judicio tertia pars horæ habetur ut notabilis pars, & ideo si quis scilicet, & sine justa & debita causa tertiâ parte horæ ante auroram, vel post meridiem Missæ Sacrificium faceret, lethali peccaret.

Secunda sententia est Layman lib. 5. tract. 5. cap. 4. n. 4. ibi: Si Sacerdos Festo die, ratione itineris impeditus fuerit, licebit Missæ initium facere unâ Horâ post meridiem; sicut docet Henriquez cap. 24. nu. 6. Miranda in Manu. Præl. to. 1. qu. 40. art. 11. Suarez disp. 80. sect. 4. & post ipsum Rodrig. to. 1. qq. Regul. q. 43. art. 2. aiuntque id consuetudine observari. Quinimmo ex quacumque justa occasione poterit Missa paulò post meridiem, puta uno vel altero quadrante inchoari.

Tertia sententia est Martini Bonacinæ de Sacram. disp. 4. qu. ultimâ p. 9. nu. 7. ibi: Quamobrem mihi mediâ viâ incedenti, ad peccatum mortale videtur requiri spatium trium quadrantum, vel etiam horæ: sicut enim spatium horæ sufficit ad contrahendum mortale peccatum, quoties opera servilia in die Festo exercentur; ita si quis per horam post meridiem non perficiat Missam, non videtur à mortali excusandus, præcisâ justâ causâ. Ob justam verò causam Missæ celebratio potest ad longius tempus protendi.

Quarta opinio est Sylvi in 3. parte qu. 83. art. 2. ubi sic habet: Qui ex causa itinerantium, aut simili paulò post meridiem celebraret, non graviter esset arguendus, immo ne arguendus quidem si horæ spatium non excederet, ac omnis offensio abesset.

Ecce rursum quot capita tot sententiæ. Quare? Quia moralitas illa pendet à prudenti judicio. Si non vis errare, placeat tibi nostra Conclusio, nisi consuetudo latius illos terminos interpretetur, sicuti teste Lugone supra nu. 41. videtur interpretari terminum meridianum; idque quia olim terminus ille non erat, immo Missa dicebatur post meridiem; & aliquando post Nonam: postea verò, quia hora fortasse prandii cæpit anteponi, & minus patienter sustinebatur jejunium, cæpit etiam

Concessio facultatis bis celebrandi non apparet reservata Episcopis.

272. Probat ex communi usu Ecclesiæ. Rubr. Missæ. Cap. 48. de Consecrat. dist. 1.

273. Quæ per auroram & meridiem intelligatur. Lugo.

Hi termini sunt moraliter perpendendi.

274. Diverse sententiæ de termino meridiei.

Prima Auct. iii.

Secunda Layman.

Tertia Bonacinæ.

Quarta Sylvi.

275. Quinta Auctoris.

etiam anteponi hora celebrandi; aliquali tamen libertate retentâ, cum non omnes ita tempestivè prandere vellent, & aliquando non possent, vel propter negotia, vel quòd ratione Festivitatù Officia longius protraherentur.

Sexta Navarr.
vanti.

Unde Navarrus in Manuali cap. 25. n. 85. Est etiam, inquit, communiter illicitum celebrare post præteritam notabiliter horam sextam, secundùm Joannem Andream, sed nostro iudicio minùs bene. Tum, quia non est textus, neque ratio, quæ prohibeat jejuno, ubi sine scandalo potest, facere eam ante nonam. Tum, quia est oblatio & Sacrificium incruentum à Sacerdote in persona Christi oblatum, & idem quod eà horâ ab ipsomet Christo fuit oblatum cruentum . . . . & frequenter id feci, præsertim diebus Festis, ut ego & mei iter facientes, & post meridiem pervenientes ad loca intenta, satisfaceremus præcepto. Hucusque Navarrus.

276.
Muc. repti-
gnat. mo-
derna con-
suetudo.

Sed ei hodie ab aliis Theologis contradicitur; quia contraria consuetudo à Pio V. in Missali approbata, & à Clemente VIII. in Rubricis suprâ stabilita, & communis sensus Fidelium, ac censura Prælatorum, qui illud non permitterent, sed punirent, nimis evidenter ostendunt jam illam veterem consuetudinem esse abrogatam.

Quod scite intelligens Illustrissimus ac Reverendissimus Archiepiscopus Mechliniensis Andreas Creusen anno 1658. die 29. Novembris occasione impij abusùs inter Missarum celebrationes, confabulandi vel alias insolentias exercendi, ac scandala committendi, publico edicto strictè inhibuit omnibus Sacerdotibus, ne Missas suas inchoent post horam duodecimam meridianam, & omnibus Rectoribus Ecclesiarum, ne talem abusum sub quovis quæsto prætextu aut colore permittant.

277.
Olim erat
consuetudo
celebrandi
usque ad
tertiam po-
meridia-
nam,

Interim olim fuisse consuetudinem celebrandi usque ad horam nonam, id est, tertiam pomeridianam, non obscure significat Doctor Subtilis 4. dist. 13. q. 2. n. 18. ubi sic discurret de tempore celebrandæ Missæ: Tertium principale, scilicet ex parte temporis breviter teneas; quod à principio diei usque ad nonam Missa congruè celebratur: non computando principium diei ab ascensu solis super horizontem nostrum: sed ab illa hora, ex qua radij solares illuminant hemisphærium nostrum; quod dicitur principium auroræ, & incipit secundùm Auctores in lib. de Crepusculis, quando sol est sub horizonte ad 10. vel 8. gradus, quorum ascensus non continet spatium ultra medietatem horæ, & quintam unius horæ, & ille terminus celebrandi tunc & non ante probatur de Consec. dist. 1. Nocte sanctâ Nativitatù Missas celebrent Presbyteri, & infra eadè dist. 6. de ieiuniis: In Sabbato sancto circa noctis initium Missarum solemnia sunt celebranda.

ut observat
Scotus,

ex variis
Canonibus.

Et ratio est; quia illa pars diei artificialis, qua

est post nonam Sabbati sancti, computatur cum nocte præcedente diem Dominicam. Unde in Benedictione Caræi dicitur: Hec nox est &c. & etiam in oratione dicitur: Deus qui hanc sacratissimam noctem.

Terminus autem celebrationis scilicet hora nona, colligitur ex consuetudine Ecclesiarum, & ille terminus maximè attingitur in diebus ieiuniorum, quando regulariter in Ecclesijs Collegiatis consuevit circa horam nonam Missa de ieiunio celebrari. Hætenus Doctor Subtilis.

Accedat Decretum Concilii Cabilonenis, quod refertur de Consec. dist. 1. can. 50. Solent plures, qui se ieiunare putant, in Quadragesima, mox ut signum audierint ad horam nonam comedere. Qui nullatenus ieiunare credendi sunt, si antè manducaverint, quàm vespertinum celebratur Officium. Concurrentium est enim ad Missas, & auditis Missarum solemnibus, & vespertinis Officiis, & largitis elemosynis ad cibum accedendum est.

Et quidem admittit Valquez disp. 232. in hoc Canone Horam nonam accipiendum esse iuxta primariam suam significationem pro tertia post meridiem: at tamen Scotum, & alios Scholasticos similiter loquentes, existimat per horam nonam intellexisse, non horam diei ab ortu solis nonam, sed horam canonicam, quæ in diebus jejuniij præmitti solet celebrationi Missæ conventualis.

Sed contrà; Scotus non tantùm loquitur de diebus jejuniij, sed generaliter asserit: A principio diei usque ad nonam Missa congruè celebratur; quamvis in fine dicat: Ille terminus maximè attingitur in diebus ieiuniorum, propter scilicet consuetudinem, de qua loquitur Concilium Cabilonense.

Quidquid sit de veteri consuetudine, secundùm quam loquitur Doctor Subtilis, constat jam illam esse contrariâ consuetudine abrogatam. Hæc ergo attendi debet, & secundùm ipsam celebrationes nostræ sunt regulandæ, id est, absolutâ Missâ solemnij, & horâ duodecimâ, nulla alia nisi paulò post potest inchoari.

Dico, Absolutâ Missâ solemnij; quia si in diebus valde solemnibus, ut sæpè accidit, solemnæ Missæ Officium ante meridiem finiri nequeat, durante solemnij Missâ, licitum existimat Vasquez suprâ n. 37. sine ullo alio privilegio ex sola consuetudine Missas alias privatas inchoari.

Atque hæc de termino meridiano, quem Lugo suprâ num. 41. putat ex consuetudine habere majorem latitudinem, quàm terminum auroræ, idque quia aurora semper fuit præfixa: neque enim scimus unquam licuisse celebrare tempore nocturno nisi ex speciali privilegio, ob hanc rationem, ut notat Glossa in cap. Nocte sanctâ 48. de Consec. dist. 1. quia hoc Sacramentum ad tempus gratiæ pertinet, quod

Seet. 5. De solemn. Missæ Sacrificii cerem. Concl. 17. 521

Rom. 13.

quod per diem significatur, secundum illud ad Romanos 13. v. 12. *Nox præcessit, dies autem appropinquavit.*

Jen. VIII.

Bullâ: *Exposcit tua devotionis sinceritas* §. apud Rodriguez ibi: *Provisio quod huiusmodi concessione ante diem celebrandi, seu celebrari faciendi patet utamini, quia cum in altaris officio immoletur Dominus noster Dei Filius Iesus Christus, qui candor est lucis æterna, congruit hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce.*

Cum ergo semper illicitum fuerit celebrare nocturno tempore, hinc factum quod aurora minus moraliter acciperetur, quam merities, ad quem, cum homines, ut supra dictum est, sponte sua, & ob propriam commoditatem se induxerint, potuerunt sibi illi terminum statuere cum aliqua majori latitudine.

Interim tamen si de consuetudine agitur, in partibus septentrionalibus, in quibus sol multo serius oritur, praxis obtinuit, ut in hyeme tribus vel quatuor horis ante auroram celebraretur: & merito, ut scilicet operarii audiant Missam, antequam eant ad opera; multo enim ante ortum solis ad negotia iri solet, & quia alioquin breve haberent spatium celebrandi: quomodo in Belgio & vicinis Regionibus hæc in parte communi mori est derogatum.

In aliquibus regionibus ex consuetudine per tres horas ante auroram celebratur in hyeme.

281.

An sit peccatum mortale celebrare extra tempus præscriptum.

Petes; an sit peccatum mortale extra omnem latitudinem horum terminorum celebrare? Affirmant communiter Doctores; quoniam transgressio præcepti in materia gravi. Et verò quis inficiatur celebrare Missam esse materiam gravem? De præcepto autem cur dubites, cum Rubricæ expressè id præscribant?

Rubricæ sive directivæ, alia præceptivæ.

Fateor, Rubricarum alia sunt præceptivæ, directivæ alia. Sed quid tum? Numquid hæc Rubrica solum directiva? Omnes Rubricæ, inquit Tamburinus lib. 2. de Sacrificio Missæ cap. 5. §. 1. nu. 3. cum aliis, quos citat, sunt ut tales directivæ, & solum illa censendæ sunt præceptivæ, quæ continent, seu notant aliquid, quod aliàs ex jure, vel ex legitima consuetudine graviter jubetur, vel ipsæ Rubricæ expressè sub mortali præcipiunt.

Quæ censendæ præceptivæ.

Ratio hujus regulæ est; quia ex una parte Rubrica nihil aliud est, nisi mera quædam manu ductio circa ea, quæ dicenda, faciendaque sunt, rubro colore solita scribi; & ex alia, si aliunde etiam à conditore ipsarum Rubricarum, qui tandem est summus Pontifex, habeatur, quod id, quod notatur, sit de præcepto, non potest tale non esse.

282.

Quæ Rubrica est præceptiva.

Ex quo quilibet debet inferre: ergo Rubrica de qua in præsentibus agitur, non tantum est directiva, sed etiam præceptiva, scilicet ex legitima consuetudine. Alioquin qui illam negaret, asserens introductam esse ex ignorantia, nescio quomodo probaret peccatum mortale. Et ut dicam, quod sentio, est celebratio

Missæ sit gravis materia, equidem quod nocturno tempore, vel diurno celebretur Missa, ante, vel post meridiem, non satis clarè video, quid tanti mysterii in eo lateat, ut propterea potuerit id præcipi vel prohiberi sub peccato mortali. Attamen quoniam plus vident oculi, quam oculus, libenter me sub jicio universali iudicio Doctorum; & ideo dico hanc Rubricam obligare sub peccato mortali, non ex jure scripto (non enim aliud extat nisi Decretum Telephori Papæ relatum cap. *Noctæ sanctæ* de Consec. dist. 1. quod reliquis temporibus prohibet consecrationem ante horam tertiam, id est, nonam ante meridianam; quod constat amplius non obligare) sed ex mera consuetudine.

obligans sub mortali ex consuetudine.

Profectò nisi hic fuisset communis sensus Ecclesiæ, quid erat opus tot privilegiis sive anticipandi horam celebrationis, sive serius celebrandi, tot, inquam, quot hodie circumferuntur? Certè causa itineris, aut alia huiusmodi utilitatis, vel pietatis facilè absterisset malitiam venialem sine speciali privilegio.

283. Qui in hæc materia sint privilegiati

Si autem quæris, quæ sint ista privilegia, & qui privilegiati? Respondeo; primum locum inter privilegiatos obtinent Episcopi, qui itineris causâ, ut passim admittunt Doctores, possunt unâ horâ ante auroram celebrare: imò videntur dispensare posse in hac lege ex quacumque rationabili causâ. Rogas ubi scriptum sit? Respondent Doctores, introductum esse consuetudine, & tacitâ Pontificis approbatione. Si Episcopi id possint, quidni etiam Prælati Regularium, qui habent potestatem quasi Episcopalem? Non ambigo.

Qui possint dispensare,

Quod tamen non sic intelligas velim, quasi Episcopus, vel Prælati Regularis possit concedere generale privilegium citius aut serius celebrandi; sed solum quod in casu particulari hic & nunc possint tollere obligationem legis Pontificæ, sicut possunt dispensare in legibus Fæstorum, sejuniorum, & similibus, in quibus necessitas dispensandi frequens est, & dispensatio ad ordinarium regimen necessaria; ideoque Prælati ordinariis & immediatis à Pontifice censetur concessa. Porrò concedere privilegia generalia proprium est Summo Pontifici; quia nullatenus necessarium ad bonum regimen inferiorum Prælatorum.

284.

Quæ sint iuste causæ dispensandi.

Dixi, *Ex rationabili causâ*; quia illa generaliter requiritur ad licitam; imò ad validam dispensationem in lege Superioris, ut omnes doceant in Tractatu de Legibus ubi de iusta causâ dispensationis. Iustam autem causam hic iudico, rationem alicujus momenti propter quam citius, vel serius debet quis celebrare, ut iter faciendum, infirma valetudo, studium necessarium ad concionem, multitudo penitentium, particularis alicujus devotio, & his similia, potiùs morali iudicio, quàm certâ regulâ definienda.

V u u Semper

Semper præ oculis habendum erit, debere intercedere aliquam necessitatem, non quidem maximam, cum simus in re, quæ in nullo est præjudicium; nec verò modicam, cum simus in re non levi. Unde non sufficit solum ut commodius celebretur, nec ex eo quod tardius è lecto per segnitiam exurrexeris &c.

285.
Varia sunt concessa Regularibus privilegia in hac materia.
Primum est Gregorii XIII.
De cætero varia in hac materia concesserunt Pontifices privilegia Regularibus. Primum est Gregorii XIII. concessum Presbyteris Societatis Jesu Bullâ: *Quanta in vinea Domini* 22. apud Rodriguez ibi: Nec non Presbyteris Societatis huiusmodi, ut Missas per horam ante auroram, & infra horam post meridiem, iuvenis, vel alterius legitimi impedimenti causa, de ipsius Everardi, & pro tempore existentis Præpositi Generalis, vel cuiusvis alterius ad id ab eo deputati licentiâ celebrare valeant, auctoritate Apostolicâ, tenore presentium de speciali gratia indulgemus.

Ubi nota id speciale esse Societati Jesu, ut non liceat Patribus uti privilegiis Pontificiis, nisi prius à Præposito Generali fuerint ipsis communicata. Unde alii Mendicantes, qui participant prædictum privilegium vi communicationis privilegiorum, non indigent ad ejus usum speciali licentiâ sui Superioris, sed sine illa ex justa causa tribus horis ante ortum solis possunt celebrare; pro duabus enim utuntur jure communi, pro tertia autem privilegio.

286.
Secundum est Alexandri VI.
Secundum privilegium est Alexandri VI. qui propter multitudinem confluentium ad Ecclesiam Monasterii B. Mariæ Montis Serrati Ordinis S. Benedicti, concessit Monachis illius Monasterii, & aliis Sacerdotibus, ut possent celebrare Missas in illa Ecclesia duabus horis immediatè post mediam noctem; Bullâ: *Sane memrita Religionis* 13. apud Rodriguez ibi: Nos igitur . . . huiusmodi supplicationibus inclinati, quod perpetuis futuris temporibus immediatè post duas horas, post mediam noctem, tam Abbas dicti Monasterii pro tempore existens per seipsum, quam Monachos eiusdem Monasterii pro tempore existentes, ac quoscunque alios Presbyteros idoneos, seculares vel Regulares, etiam undecunque ad dictum Monasterium venientes, quotiescumque eis & eorum quilibet videbitur in Ecclesia dicti Monasterii . . . Missas celebrare & celebrari facere liberè & licitè valeant . . . auctoritate Apostolicâ tenore presentium perpetuò statimus & ordinamus.

Quod privilegium, ut notat Lugo disp. 20. nu. 27. sicut & alias facultates illius Conventus, extendit ad totam Congregationem Clementis VIII. Bullâ: *Romanus Pontifex* 22. apud Rodriguez his verbis: *Et insuper ob singularem reformationem & observantiam in dicto Monasterio (Montis Serrati) & in illis prædictis, & de eius observantia institutam, & confirmatam, eosdem amplioribus favoribus condecorare volentes, omnia & singula privilegia, concessiones & indulta, gratias spirituales, tam Monasterio Beata Maria de Monte Serrato, quam Congregationi Regularis Observantia*

S. Bernardi Ordinis Cisterciensis regnorum Hispania, ac eorum Monasterii, Domibus, Conventibus, Ecclesiis, Collegiis & piis locis concessa, ac quibus utuntur, potuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet possunt, quorum tenoribus presentibus volumus pro expressis ac de verbo ad verbum inseri, etiamsi talia sint, vel forent, quæ specialem & individuum requirerent mentionem, seu particularem insertionem prædictis, Monasterio S. Benedicti, ac aliis, & singulis de eius Observantia Monasterii virorum, & mulierum ut eis uti, frui, & gaudere liberè & licitè possint, & valeant auctoritate & tenore prædictis concedimus & indulgemus; dummodo non sint revocata, & non adveniantur Decretis Concilii Tridentini, & quatenus etiam sint in usu, illas omnia & singula eis, & eorum cuilibet eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuò extendimus, esse communicamus. Hactenus Pontifex.

Si dixeris; in aliis Monasteriis non militat eadem ratio, propter quam illud privilegium concessum fuit Ecclesiæ Monasterii Montis Serrati. Respondeo, Benedictini per communicationem participant privilegia Familiae Cisterciensium Hispaniæ, ut patet ex verbis Clementis mox relatis; & Cistercienses illi participant privilegia Ordinis Sancti Hieronymi ex concessione Gregorii XIV. Bullâ: *Romanus Pontifex* 3. apud Rodriguez ibi: *Et insuper ob singularem reformationem & observantiam dictæ Congregationis in eisdem Monasteriis institutam & conservatam, eosdem amplioribus favoribus, condecorare volentes, omnia & singula privilegia, prærogativas, concessiones &c. tam eidem Cisterciensi . . . quam etiam S. Benedicti, ac quibuscumque aliis similibus & dissimilibus Ordinibus, & Religionibus, sub quibusvis Regulis, Constitutionibus aut Ordinationibus degentibus seu militantibus . . . quomodolibet utuntur, potuntur, gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet possunt . . . uti, frui, & gaudere liberè & licitè possint & valeant, auctoritate & tenore prædictis concedimus, & indulgemus.*

Porro Ordini Sancti Hieronymi concessit Pius IV. ut privilegia extenderentur ab uno Conventu ad alios omnes, etiam non existente in illis eadem causâ. Ita refert Lugo supra, penes quem sit fides. Ergo à primo ad ultimum, ii, qui participant privilegia dictæ Congregationis Benedictinorum, videntur habere illud privilegium, quamvis non existente eadem, sed aliâ causâ, qualis est causâ iuvenis, infirmitatis, & similis.

Cæterum cum illa facultas concessa Monachis Montis Serrati non sit absoluta, sed ad celebrandum in Ecclesia illius Monasterii, ut patet ex tenore verborum; alii Religiosi vi communicationis nec ipsi poterunt in quolibet loco celebrare illa horâ; sed solum in Ecclesia sui Monasterii: communicatio enim non intelligitur cum majori ampliatione, quam gratia principalis, quæ communicatur.

Tertium

288. Tertium privilegium est Gregorii XIII. qui anno secundo sui Pontificatus concessit vivæ vocis oraculo Congregationi S. Justinae, & consequenter Mendicantibus & participantibus cum ipsis, ut ejus Religiosi, dum sunt in itinere, possint celebrare ante auroram, & post mediam noctem. Ita refertur in Compendio Fratrum S. Hieronymi Hispania. & à Sorbo in Compendio Privil. Mendic. verb. *Missæ* 3.

An autem hoc privilegium, utpote vivæ vocis oraculo concessum (uti & alia vivæ vocis oracula) revocatum sit à Gregorio XV. Bullâ *Romanus Pontifex* 27. apud Cherubinum, & novissimè ab Urbano VIII. Bullâ *Alias sel. recor.* 121. apud eundem Auctorem, nolim hic contendere; quia difficultas communis est, & alia privilegia sufficient.

Putat autem Portel verb. *Missæ* n. 3. illo die, quo Religiosi debent arripere iter, non posse illo uti, adhuc enim non sunt in itinere constituti. At profectò, inquit Tamburinus lib. 1. c. 6. §. 4 n. 9. qui est in proximo itineraudi, possit, meâ sententiâ, dici esse in itinere.

Quæstio de modo loquendi, de re dico ego, posse Religiosum uti illo privilegio, supposito quòd non sit revocatum, quando iter arripendum isto die exigit anticipationem, vel postpositionem *Missæ*; ad impedimentum enim quod iter præstat isto die, videtur Pontifex respexisse.

Quartum privilegium refertur in Compendio Privil. Mend. verb. *Missæ* 2. concessum à Leone X. Fratribus Minoribus Observantia, ut de licentia suorum Superiorum (quorum conscientis remittit quomodo Fratres debeant uti gratiâ) possint celebrare illicò post matutinum, & post meridiem, præsertim diebus, quando est de audienda *Missâ* præceptum, quando Fratres debent ambulare, seu quando de via veniunt, & non possunt ante meridiem applicare ad locum, ubi domode possint *Missam* audire, vel honestè celebrare. De estate verò quando noctes sunt breviores, etiam ante Matutinam Chori, vel infra, dummodo celebraturus illud per se aut cum socio dixerit, prout consuetum est in Ordine cum Prima. Hucusque Compendium.

Circa quam concessionem notat Rodriguez tom. 1. qq. Reg. qu. 43. art. 3. quòd si illa verba, De licentia suorum Superiorum, intelligantur de licentia dispensativa, nullum continent privilegium, cum Prælati Regulares Superiores (id est, Generales, vel Provinciales) possint in hoc dispensare, & etiam inferiores (id est, Guardiani) in absentia Superiorum. Hæc ille. Ergo per licentiam intelligenda est simplex facultas, ubi & quando non est sufficiens alioquin ratio dispensandi.

Præterea in eo quod additur, Quod possint Fratres facere Sacrum ante Matutinum Chori, advertit idem Auctor, quòd hæc concessio loquitur quando Matutinum recitatur in Choro post mediam noctem tertiâ videlicet horâ propter aliquam urgentem necessitatem. Nam

tunc Fratres possunt celebrare post mediam noctem ante finitum Matutinum in Choro. Bruno Chassing de Privil. Regul. parte 2. tract. 8. cap. 1. propositione 2. sic intelligit, quòd possunt dici *Missæ* ante Matutinum Chori omnino perfolutum; potest enim illicò post mediam noctem Prima recitari, & statim inchoari *Missâ* dum Matutinum perfolvitur. Prior expositio videtur melior, ne alioquin idem sint, *Ante Matutinum*, & *Infra Matutinum*, quæ tamen Pontifex ponit tamquam distincta.

Notat 3. Rodriguez circa illa verba: *Dummodo celebraturus* &c. quòd dicti Fratres possunt celebrare juxta istam concessionem, etiam non recitato Matutino, neque Primâ. Ea enim verba non ponuntur, ut conditio limitativa & restrictiva superioris concessionis: sed ponuntur, ut quid secundum jus commune requisitum. Secundum enim opinionem communem & antiquam non possunt Sacerdotes facere Sacrum, sine eo, quòd prius recitent ad minus Matutinum. At cum hodie defendatur contraria opinio, ut infra videbimus, quidni valeat privilegium, & liceat, non recitato Matutino, præsertim instante aliquâ necessitate?

Quartò advertendum est cum Portel verb. *Missæ* in Additione n. 6. quòd licet ibi dicat Pontifex: *Præsertim diebus quando Missa &c. vox, Præsertim*, non tollit, quin possint Fratres uti illâ concessionem etiam aliis diebus; nam illa particula cum sit implicative, implicat, seu notat idem esse in aliis casibus, licet in illo, in quem ipsa particula cadit, fortior militet ratio, ut cum aliis docet Sanchez lib. 2. de Matrim. disp. 39. n. 6. Et praxis sic observat.

Idque patet ex alio privilegio Leonis in Compend. Mend. verb. *Terminus* §. 5. ubi concessit Minoritis, *Maximè* prædicatoribus, ut in die jejunii possint comedere unâ horâ ante horam consuetam: licet enim ibi dicat, *Maximè* prædicatoribus, particula, *Maximè*, non tollit quin illud possint facere ceteri Fratres non prædicatores, ut usus & praxis observat.

Procul dubio si Papa solis prædicatoribus vel solis itinerantibus id voluisset concedere, hanc voluntatè expressisset, utendo particulâ exclusivâ, *Solum*, vel non poneretur in principio, quòd concederetur Fratribus, uti ponitur in priori concessionem pro *Missâ* diluculo dicenda; nam postulatio oblata Leoni X. sic incipit: *Tota familia petit ut sibi concedatur, præsertim &c.*

Quintum privilegium est Innocentii VIII. quo sine ulla limitatione concedit Fratribus Augustinensibus, & per consequens omnibus, qui cum illis participant, quòd expleto matutinali Officio, etiam ante lucis auroram, possint *Missas* celebrare: Bulla 2. apud Confectum ibi: *Ac vobis, & pro tempore existentibus vestrarum Congregationum Fratribus, ut expleto matutino Officio, etiam ante lucis auroram, Missam celebrare possitis, dictâ auctoritate concedimus.*

Vuu 2 Sextum

288.
Tertium
privilegium
est Grego-
rii XIII.

Portel.

Tamburinus.

289.
Quartum
privilegium
est Leonis
X.

circa quod
quædam
sunt obse-
vanda.

Rodriguez.

Primum.

290.
Secundum.

Tertium,

291.

Quartum.

Portel.

Sanchez.

292.

Quintum

privilegium

est Inno-

centii VIII.

Sextum & ultimum est Eugenii IV.

Sextum & ultimum privilegium erit Eugenii IV. qui concessit Congregationi S. Justinae, & consequenter aliis participantibus, ut licite possent celebrare in itinere, vel ex causa justa usque ad nonam inclusive: Bulla *Etsi quasi* bet personas II. apud Rodriguez ibi: *Quodq; huiusmodi Congregationis Sacerdotes in itinere constituti, aut alias ad hoc causâ subsistente, ante diem & usque ad nonam inclusive celebrare valeant, tenore presentium duximus concedendum. Quæ sit autem alia justa causa, facillè colliges ex supra dictis de justa causa dispensationis, scilicet ratio alicujus momenti, propter quam non potest quis debitâ alioquin herâ celebrare.*

293. An dicta privilegia sint revocata per Tridentinum,

Plura alia privilegia inveniuntur in Comp. Privil. Mend. sed hæc nobis sufficient. Inquiri autem, an sint revocata per Concilium Tridentinum sess. 22. in Decreto de observandis & evitandis in celebratione Missæ ibi: *Postremo ne superstitioni locus aliquis detur, edicto & penis propositis caveant (Episcopi) ne Sacerdotes aliis quàm debitis horis celebrent &c.*

aut Constitutionem Planam?

Aut certè per Constitutionem Pii V editam anno 1566. quartam apud Cherubinum, & incipit: *Santissimus in Christo Pater*, ubi §. 2. ita legitur: *Hæc presenti perpetuò valiturâ Constitutione quibusvis Prelatis, Capitulis, Clericis, Fratribus, alijsq; Superioribus & personis earundem Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Domorum, & aliorum piorum locorum in virtute sanctæ Obedientia, & sub indignationis suæ, ac perpetuæ suspensionis à divinis pena districtius inhibens, ne deinceps Missas vespertino tempore, huiusmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quovis preteritu celebrare, vel celebrari facere presument, ac mandans locorum Ordinariis, ut eandem presentem Constitutionem sub prædictis & aliis sibi beneficiis penis per quoscumque Prelatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores & personas huiusmodi inviolabiliter observari faciant, contradicentes quolibet auctoritate Apostolicâ compescendo.*

Sequitur derogatio contrariorum: *Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, nec non Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, domorum, & aliorum locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque & indulgiis, & litteris Apostolicis &c. quibus omnibus ipsa Sanctitas sua illorum tenores pro expressis habens, specialiter & expresse derogavit, illaq; quoad præmissa, cassavit penitus & annullavit ceterisq; contrariis quibuscumque. Quid ampliùs posset dici?*

294. Multi probabiliter negant,

Nihilominus neque per hanc Bullam, neque per Tridentinum revocata esse privilegia supra commemorata, solitò citiùs aut ferè celebrandi, constans est multorum opinio. De Tridentino patet; quia tantum alloquitur Ordinarios, præcipiens eis, ut non obstantibus dictis privilegiis, compellant Regulares in foro exteriori censuris & aliis remediis opportunis, ne facultatibus in ipsis privilegiis concessis utan-

tur. Sic enim ait Concilium in fine illius Decreti. *Hæc igitur omnia, quæ summam enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis, ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi à Sacrosanctâ Synodo potestate, ac etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, probeant, mandent, corrigant, statuunt, atque ad ea inviolatè servanda censuris Ecclesiasticis, alijsq; penis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant; non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque. Ergo quousque Episcopi non compellunt, non est cur Religiosi scrupulis agentur. Ita censet Rodriguez tomo 1. qq. Regul. q. 43. art. 5. Rubricæ cum consilio, ut ait, doctissimorum virorum.*

Addit; quòd multa in dictis privilegiis conceduntur Religiosis, quæ jure communi conceduntur. Quas concessiones, inquit, cum sint juris communis, non puto velle Concilium Tridentinū ab Episcopis impediri, cum ad ipsorum derogationē expressâ mentio eorū fieri debeat, prout à communiter scribentibus traditur.

Quinimo video ab aliquibus dubitari, an etiam illæ concessiones, quæ sunt mera privilegia possint vi illius Decreti ab Episcopis impediri. Dicunt enim verba illius clausulæ derogationis commode posse referri ad verba immediate præcedentia, videlicet: *Argue ad ea inviolatè servanda censuris Ecclesiasticis &c. fidelem populum compellant*, quæ tantum respiciunt seculares. Quis enim dixerit Religiosos venire nomine fideles populi, præsertim in odiosis, in quibus nequidem veniunt intelligendi nomine Clericorum? Ergo per illam clausulâ Tridentini non datur potestas Episcopis revocandi privilegia Regulariū, cum de illis non fiat mentio, quæ facienda esset, sed tantum privilegia secularium.

Quidquid sit de potestate revocandi, certum arbitror non esse universaliter illa privilegia revocata. Quamdiu autem non revocantur, nemo dicere potest, Religiosos celebrare Missas horis indebitis, quando celebrant eo tempore, quo ex facultate Superioris licet.

Quantum ad Constitutionem Pii V. in illa, ut manifestum est ex verbis, solum agit de Missis vespertinis, neque de omnibus, sed illis dumtaxat, quæ mediâ nocte, seu in aurora Nativitatis, ac de manè Resurrectionis & forsitan aliarum Festivitatum juxta ritum S. Romanæ Ecclesiæ fieri consueverant, quas prohibet fieri Pontifex ad solis occasum.

Colligo ex §. 1. sequentis tenoris: *Santissimus in Christo Pater & Dominus noster Dominus Pius divina providentiâ Papa quintus. Ad cuius necessitatem pervenit, quòd nonnulli Cathedralium, etiam forsitan Metropolitanarum, Collegiarum, & aliarum Ecclesiarum, nec non Monasteriorum, Conventuum, Domorum & aliorum piorum locorum secularium & diversorum Ordinum, ac Militiarum Regularium Prelati, Capitula, Clerici, Fratres, alijsq; Superiores & persone, antiquum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum*

Sect. 5. De solemn. Missæ Sacrificii cerem. Concl. 17. 525

in statutis Missarum celebrandarum temporibus per-
venire satagenes, diversas licentias & facultates,
Missas, quæ mediâ nocte, seu in aurora Nativitatis,
ac de mane Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi,
& forsitan aliarum Festivitatum iuxta prædictum ri-
tum celebrari consueverant, de sero etiam forsitan
circa solis occasum vigilia Festivitatum earundem
in suis Ecclesiis & Capellis celebrandi seu celebrari
faciendi, ab Apostolica Sede vel eius Legatu, ac etiam
maiori Penitentiario pro tempore existente varijs
prætextibus impetraverunt, illisq; iam pridem utun-
tur. Hoc ab antiquo Catholice Ecclesiæ instituto,
Sanctorumq; Patrum decretis deviare considerans
&c.

quæ expli-
catur primò
de certis
quibusdam
Missis.

Ergo non loquitur Pontifex de omnibus
Missis, quæ ex vero privilegio celebrantur,
vel ante auroram, vel post meridiem (nam
certum est antiquis temporibus Missas fuisse
celebratas usque ad horam nonam, id est, ter-
tiam pomeridianam) sed tantum de Missis
quarundam Festivitatum, quæ ab aliquibus,
prætextu diversarum licentiarum celebraban-
tur in vigilijs earundem Festivitatum vesper-
tino tempore, quam celebrationem, & non
aliam Pontifex ibi videtur prohibere.

197.
Alia expli-
catur Rodri-
guez.

Aliter respondet Rodriguez suprà art. 2.
videlicet dictam Constitutionem loqui, quan-
do aliquis regulariter, & absque causa facit
Sacrum dici, aut celebrat horâ vespertinâ;
non verò quando in aliquo casu raro, ut v. g.
si Festum est solemne, & Missa publica & Con-
cio non finitur usque ad nonam, vel duas ho-
ras post meridiem. Tunc enim postea Missa
privata inchoari post finitum solemne Festum,
maximè ne aliqua pars populi Missâ privetur
juxta quandam doctrinam celeberrimi Leonis
Papæ Epistolâ 81. ad Dioscorum cap. 2. &
refertur de Consecratione dist. 1. cap. 51.
Necesse est, inquit, ut quadam populi pars suâ de-
votione privetur, si unius tantum Missæ more servato,
Sacrificium offerre non possint, nisi qui primâ diei
parte conveniunt.

Addit Rodriguez: idemque permitti po-
test, si ratione itineris occurrat necessitas cele-
brandi in die Festo paulò post meridiem, dum-
modò unius horæ tempus non excedatur.
Quod significat Soto, & favet consuetudo.
Imò & Regula Missalis, in qua non sine cau-
sa additur illa particula, Communiter. Tit. de
defect. cap. 10. n. 1. ibi: Si non sit tempus de-
bitum celebrandi, quod est ab aurora usque ad me-
ridiem communiter. Ac denique quia res mora-
les, quando non sunt per legem omnino de-
claratæ ac limitatæ, non possunt indivisibiliter
definiri; præsertim quia hæc res non est tam
gravis, vel necessaria ad honestatem, ut inter-
cedente rationabili causâ non possit prædicto
modo ampliari. Hæc ille.

198.
Cui non
obstant ver-
ba Pii V.

Nec obstant verba Pii V. ibi: Quocumque
prætextu. Hæc enim verba debent explicari
juxta subjectam materiam, scilicet ut intelli-

gantur de prætextu licentiarum & privilegio-
rum Pontificum concedentium, ut post meri-
diem horâ tertiâ liceat celebrare, non autem
quando interveniente causâ id fit. Interven-
iente enim causâ etiam modò horâ tertiâ post
meridiem licet Sacrum perficere, quando sci-
licet ante meridiem inchoatur. Quod in so-
lemni funere Regum practicum fuisse Sal-
manticæ testatur Henriquez dicens, fuisse fi-
nitam tunc Missam horâ quartâ post meri-
diem.

Quocumque
prætextu

Et pro hac explicatione facit verbum dictæ
Constitutionis Pii V. ibi: Præsumant. Quod
verbum dicitur tantum prohiberi in ea auda-
ciam & temeritatem juxta communem. Ex
quo verbo colligitur dictam Constitutionem
loqui de his, qui prætextu licentiarum & pri-
vilegiorum revocatorum celebrant, aut cele-
brari faciunt; non autem de his, qui prætextu
alicujus legitimæ causæ hoc aliquando & raro
faciunt. Sic explicat hanc Constitutionem Ro-
driguez, sed sine necessitate; immo fortè veri-
tate, ut patet ex priori explicatione, quæ no-
bis magis placet, utpote magis conformis tex-
tui, & communi sensui Doctorum.

Hoc certum tene, tam juxta antiquum, quam
modernum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum,
licitum esse omnibus Sacerdotibus celebrare
Missam mediâ nocte Nativitatis Domini, sal-
tem primam; nam de secunda & tertia plures
dubitant, immo contrarium censent, quos
vide apud Dianam de Celeb. Miss. resol. 35.

299.
An in no-
cte Nativi-
tatis liceat
celebrare
tres Missas

Fundantur primò, quia in Rubricis Missa-
lis ita statuitur, ibi: Ad secundam Missam in au-
rora: Ad tertiam in die Nativitatis Domini.

Dianus

Secundum fundamentum sumitur ex Ca-
none, in quo dicitur: Communicantes & noctem
sacratissimam celebrantes pro prima Missa; pro
alijs verò duabus dicitur: Et diem sacratissimam
celebrantes.

Nihilominus opposita sententia & probabi-
lior est, & in praxi tutissima; & licet aliud ar-
gumentum non haberemus nisi praxim, etiam
maximè timoratorum, illa abundè suffice-
ret.

300.
Affirmat
praxis et-
iam timora-
torum,

Probatur autem insuper ex cap. 48. de Con-
secrat. dist. 1. ubi Telephorus Papa VII. à Pe-
tro, sic scribit: Noctē sanctā Nativitatis Domini
Salvatoris Missas celebrent Presbyteri, & hymnum
Angelicum in illis solemmiter decantent, quoniam &
eādē nocte ab Angelis, Pastoribus nuntiatus est.
Ecce sine exceptione aliqua concedit Presby-
teris nocte sanctā Nativitatis Dominicæ cele-
brare Missas: ubi autem jus non distinguit,
nec nos sine ratione debemus distinguere.

& favet
Decretum
Telephori
Papæ.

Vnde ad primum fundamentum contrariæ
opinionis Respondeo, Rubricas Missalis de-
bere intelligi de Missis Conventualibus & so-
lemnibus, ut prima Missa de nocte post me-
diam noctem dicatur, secunda in aurora, ter-
tia verò in pleno die.

301.
Satisfit ar-
gumentis
contrariæ
sententiæ.

Ad secundum dico, in divinis Officiis verba non semper referri ad tempus in quo dicuntur; sed ad illud, pro quo representando, & commemorando dicuntur. Quis enim ambigit primam Missam posse fieri in pleno die? Et tamen in illa debet Sacerdos dicere: *Communicantes & noctem sacratissimam celebrantes*. Sanè nisi licitum foret tres Missas de nocte celebrare, vix omnes Sacerdotes possent tres Missas celebrare propter angustiam temporis matutini. Nihil ergo in hac re scrupulizandum.

302.

Licet nocte celebrare ad communicandum infirmum. Victoria.

Paludanus.
Antoninus.
Gabriel.
Vasquez.
Layman.
Diana.
Dicastillo.

303.

Quid requiratur ad celebrationem ex parte loci? Scorus.

Utri etiam quando necessaria esset celebratio nocturna ad communicandum infirmum, alioquin sine Viatico moriturus, quidquid aliqui in contrarium dixerint, timentes ubi non erat timor. Ita docet Victoria in Summa de Eucharistia n. 97. in fine dicens: Credo quòd in casibus, propter quos licet bis celebrare, licebit etiam nocte celebrare, ut propter infirmos. Idem censent Paludanus, Antoninus, Gabriel, Vasquez, Layman, Diana & alii, quos citat & sequitur Dicastillo disp. 4. n. 73. Et hæcenus de requisitis ex parte temporis ad licitam celebrationem Missarum.

Sequitur dicendum de requisitis ex parte loci: *Vbi* (inquit Scorus 4. dist. 13. q. 2. n. 13.) *possumus distinguere locum, in locum propriè dictum, & in vas quod est locus mobilis secundum Aristotelem 4. Physicorum.*

Rogas illum, quid requiratur ad licitam celebrationem Missarum ex parte loci propriè dicti? Illico respondet: *Ex parte loci propriè dicti requiritur amorio impedimenti, scilicet quòd locus non sit interdictus, & requiritur appositio convenientis dispositionis, scilicet quòd sit sanctificatus.* Erit igitur

CONCLUSIO XVIII.

Peccat mortaliter, qui celebrat in loco interdicto.

304.
Locus non potest esse interdictus sive à iure sive ab homine

sub gravi culpa.

305.
An etiam sub pena irregularitatis? Scorus.

Hæc Conclusio non modicè indiget expositione. Sciendum ergo quòd locus potest esse interdictus à iudice, vel à iure. A iudice quidem per censuram Ecclesiasticam, à iure autem si est pollutus sanguine vel semine. Esse autem peccatum mortale celebrare in loco interdicto, omnes consentiunt. Primum (inquit Scorus supra) est simpliciter necessarium, quia celebrans in loco interdicto facit contra prohibitionem Ecclesiæ (Quis dubitat an in re gravi?) & per consequens non ordinatè.

Nec hoc tantùm; sed si interdictum sit à iudice latum contra locum, celebrans ibidem scienter, dicitur incurrere irregularitatem. Quod probatur (inquit Doctor supra n. 17.) per unum Capitulum extra de Clerico excommunicato, ministrante Postulatis: *Et per aliud Capitulum*

extra de excess. Pralat. Tanta. Sed utrumque Capitulum bene possit exponi, cum neutrum est iuris expositivum, neque etiam iuris positivi responsivum, ut appareat talem sic celebrantem irregularem esse simpliciter, quod patet exponendo verba illa, que ponderantur de privatione Beneficiorum, & huiusmodi.

Sed quæ illa verba? *Quævisisti præterea* (inquit Innoc. III. cap. Postulatis 7.) *qualiter præsumant Clerici, Monachi vel Moniales Ecclesiarum Conventualium, qui post latam interdicti sententiam in locis suppositis interdicto præsumpserunt hætenus, & adhuc etiam non venerunt divina Officia celebrare, quamvis propter hoc sint excommunicationis vinculo inmodati. Ad hoc breviter respondemus, quòd Clerici, qui talia præsumpserunt Ecclesiasticis Beneficiis spoliandi. Monachi vero, vel Moniales in archiepiscopis Monasterijs ad peragendam penitentiam detrudendi.*

Ecce aperte loquitur Pontifex de privatione Beneficiorum; eaque non lata sententia, sed dumtaxat ferenda. Similiter cap. Tanta 18. ibi: *Tam præsumptores eosdem, quam non alicuius, qui præfatum interdictum damnabunt nullo modo, suspendas auctoritate Apostolica ab Officio, & Beneficio.* Constat autem omnem irregularem ferri à iure, & non ab homine. Cum ergo prædicti textus non loquantur nisi de pena infligenda à iudice, optime possunt, imò debent exponi, non de propriè dicta irregularitate, sed de privatione dumtaxat Beneficiorum, & huiusmodi.

Interim alium invenio textum, in quo clarissime exprimitur irregularitas: est autem cap. Is qui 18. de Sententia excommunicationis in 6. ibi: *Is vero qui scienter in loco celebrat supposito interdicto (nisi super hoc privilegiatus existat, aut à iure sit concessum eidem) irregularitatem incurrit: à qua nequit per alium, quam per Romanum Pontificem liberari, & adeò efficitur intelligibilis (ad Beneficia vel Officia) quòd nec ad eligendam eum alius debet admitti. Nihil illustrius dici poterat.*

Sed nunquid eidem penæ subiacet qui celebrat in locis interdictis à iure? In talibus (inquit Scorus supra) si notorium est, peccatum est celebrare: non tamen incurritur irregularitas; quia non est à iure inflicta expressè. Imò contrarium expressè decernitur cap. Is qui mox allegato, ibi: *Is qui in Ecclesia sanguinis aut seminis effusione polluta.... scienter celebrare præsumit: licet hoc temerariè agat, irregularitatis tamen (cum non sit expressum in iure) laqueum non incurrit.*

Prosequitur Doctor: *Si autem privatum est, nec peccatum est; quia nec reconciliatione indiget. Extra de Adulteris, Significasti; in quo Ecclesia reconciliari præcipitur propter hoc, quòd mulier adultera publicè coram iudice suum adulterium detexit. Ex quo à contrario sensu videtur sequi, ut quando crimen non fuerit publicum, non sit opus reconciliatione, quæ est communis sententia, ut infra videbimus.*